

5. Udfordringer i de kommende år

5.1. Indledning

Udfordringerne for postsektoren i de kommende år består af en række udviklingstendenser, som berører samtlige postvirksomheder, men som i særlig grad berører de befordringspligtige virksomheder:

For de befordringspligtige virksomheder kan især peges på følgende udfordringer:

- Yderligere liberalisering af postsektoren som følge af den vedtagne EU-regulering.
- Kravet om landsdækkende omdeling og kravet om opretholdelse af et landsdækkende postbetjeningsnet.

For alle postvirksomheder kan peges på følgende:

- Skærpet konkurrence mellem alle postvirksomheder.
- Den teknologiske udvikling – især udfordringen for brevtiltjenesterne gennem substitution fra forskellige former for elektronisk kommunikation.
- Udvikling i kundekravene, hvor den øgede integration af ny teknik i postydelserne skaber nye forventninger.

5.2. EU's liberaliseringstiltag og konkurrence

EU-landene tog de første skridt til at formulere en postpolitik for medlemslandene ved i 1989 at beslutte at bede Europa-Kommissionen om at udarbejde et oplæg til den fremtidige postpolitik for EU.

Resultatet blev Kommissionens ”Grønbog om udvikling af det indre marked for posttjenester”, som blev offentliggjort i 1992, og som dannede grundlaget for Kommissionens senere direktivforslag.

Kommissionen tegnede i grønbogen et portræt af en sektor, som dels var præget af stive og forældede fremgangsmåder i postbehandlingen, dels ikke syntes at være tilstrækkeligt tilpassningsdygtig over for udviklingen, præget af ineffektivitet, manglende standardisering, for høje omkostninger og frem for alt: for lidt konkurrence.

På den baggrund vedtog EU i 1997 et direktiv om det indre marked for posttjenester. Direktivet blev revideret i 2002, og det nye direktiv indeholder en køreplan for videre liberalisering af postsektoren.

Målet med direktiverne er at sikre det indre marked for posttjenester. Posttjenesterne spiller i relation til det indre marked en særlig rolle som ”redskab for kommunikation og samhandel”.

Hovedpunkterne i EU's postpolitik er således:

- Sikring af opretholdelse af befordringspligten for posttjenester inden for Fællesskabet.
- Kriterier for afgrænsning af den eneret, som medlemsstaterne kan tildele de befordringspligtige postvirksomheder.
- Priserne skal være overkommelige, de skal stå mål med omkostningerne, og de befordringspligtige postvirksomheders regnskaber skal være gennemsigtige.
- Kvalitetsstandarder for befordringspligtighederne.
- Harmonisering af tekniske standarder.
- Adskillelse af myndighedsopgaver og driftsopgaver og oprettelse af uafhængige forvaltningsmyndigheder.
- Direktiverne fastsætter krav om lige behandling af brugerne også med hensyn til prissætningen på ydelserne. Denne lige behandling – f.eks. i forbindelse med rabatgivning – skal gælde, uanset om afsenderne er ”almindelige” kunder eller konkurrerende postvirksomheder.

Det gennemgående princip i postdirektiverne er, at der i så vidt udstrækning som muligt skal skabes lige konkurrencevilkår i postsektoren. De traditionelle postvirksomheder (de nationale postvæsener) indtager en dominerende markedsposition på de enkelte delmarkeder. Mens direktiverne anerkender de traditionelle postvirksomheders centrale rolle i opretholdelsen af forsyningspligten for posttjenester, sigter bestemmelserne i direktiverne – og den ledsagende notits om anvendelse af konkurrencereglerne på postsektoren – på at sikre, at de traditionelle postvirksomheder ikke kommer til at misbruge deres centrale stilling på markedet til at forhindre andre virksomheder i at udbyde tilsvarende tjenester.

To elementer er her helt centrale: krydssubsidiering og adgang til postnettet.

Direktivernes bestemmelser om adskilte regnskaber for de forskellige områder (eneret med befordringspligt, befordringspligt uden for eneretten og det rene konkurrenceområde) har til formål at sikre mod krydssubsidiering. Direktiverne giver mulighed for krydssubsidiering fra